

фосфорного обміну у тканинах (збільшується синтез вуглеводів, при цьому синтез жирів гальмується і підвищується їх утилізація), збільшує синтез білка. Імуномодуючий ефект рослинної композиції обумовлений стимуляцією переважно клітинного імунітету, збільшенням кількості Т-лімфоцитів, підвищенням фагоцитарної активності лейкоцитів, вивільненням деяких цитокінів.

Вибір рослинних препаратів визначається початковим станом хворого. При психогеніях на тлі дисневротичного синдрому з переважаючим збудженням, симпатотонією, істеричними та панічними реакціями показана седативна терапія, з використанням рослинної сировини в композиції: трава звіробою, корені валеріани, хміль звичайний, трава меліси лікарської, трава м'яти перцевої та ін.

Висновки. Огляд та аналіз літературних джерел показав, що лікарські рослини є одним із джерел одержання лікарських препаратів, тому збільшується необхідність раціонального використання ресурсів рослинного світу. Пошук вітчизняних перспективних рослинних джерел з достатньою сировинною базою, розробка та створення на їх основі лікарських засобів є першочерговим завданням сучасної фармацевтичної науки України. Підвищений попит на лікарські засоби природного походження веде до пошуку рослин з певним спектром фармакологічної дії, а також до оптимізації використання і поглибленого вивчення сировини, що традиційно використовується в народній та офіциальній медицині.

ДОСЛІДЖЕННЯ ЯКІСНОГО СКЛАДУ ТА ВИЗНАЧЕННЯ КІЛЬКІСНОГО ВМІСТУ ОРГАНІЧНИХ КИСЛОТ У СИРОВИНІ ДЕЯКИХ ПРЕДСТАВНИКІВ РОДИНИ ЗЛАКОВІ

Михайлова Ю. А., Ковальчук А. С., Звагольська В. С., Дашченко А. В.

Науковий керівник: Процька В. В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

vvprotskaya@gmail.com

Вступ. Родина Злакові нараховує понад 700 родів та більше 1000 представників, з яких в Україні зустрічаються майже 300 видів. Зазвичай, це багаторічні трав'янисті рослини з порожнистими стеблами. Деякі з них застосовуються у традиційній медицині. Зокрема, ковилу гігантську (*Stipa gigantea* Link.) використовують при лікуванні ревматизму, радикуліту, захворювань щитоподібної залози, аденомі передміхурової залози. Сухоребрик лікарський (*Sisymbrium officinale* (L.) Scop.) здавна використовується як відхаркувальний, протимікробний, сечогінний та протизапальний засіб при лікуванні бронхітів, ларингітів, трахеїтів та туберкульозу легень, гастритів, циститів, ран та виразок на шкірі. Овсець вічнозелений (*Helictotrichon sempervirens* (Vill) Pitg) має кровоспинну, протизапальну, відхаркувальну, знеболювальну, сечо- і жовчогінну дію. Настій трави овсецю вічнозеленого ефективний при хронічному бронхіті, подагрі, ревматизмі та колітах. Китник лучний (*Alopecurus pratensis* L.) використовується як знеболювальний, відхаркувальний, загальнозмцнювальний засіб при простудних захворюваннях, радикулітах, артритих та захворюваннях видільної системи.

Попри широке застосування у традиційній медицині, жодна з перелічених рослин не є фармакопейною, оскільки їх хімічний склад вивчено недостатньо.

Мета дослідження. Метою було вивчення якісного складу та визначення кількісного вмісту органічних кислот у траві ковили гігантської, сухоребрику лікарського, китнику лучного та овсецю вічнозеленого.

Матеріали та методи. Для аналізу використовували повітряно-суху, подрібнену траву ковили гігантської, сухоребрику лікарського, овсецю вічнозеленого та китнику лучного. Сировину заготовляли у червні-серпні 2021 р. на території Харківської, Дніпропетровської та Запорізької областей.

Ідентифікацію органічних кислот проводили методом паперової та тонкошарової хроматографії у рухомій фазі *n*-бутанол – мурашина кислота – вода (75 : 15 : 10) та 96 % етанол – хлороформ – аміак концентрований – вода (70 : 40 : 20 : 2). На хроматограмах органічні кислоти ідентифікували у денному світлі за жовтим забарвленням зон на синьому фоні після обробки 0,05 % розчином бромфенолового синього. Вміст органічних кислот у перерахунку на кислоту яблучну та абсолютно суху сировину визначали методом алкаліметрії за методикою монографії «Шипшини плоди^N» ДФУ 2.1.

Результати дослідження. За результатами експерименту в усіх досліджуваних зразках було ідентифіковано яблучну, винну, лимонну та бурштинову кислоти.

Максимальне значення вмісту органічних кислот було відмічено у траві китнику лучного – $9,18 \pm 0,43$ %. У траві сухоребрику лікарського ($6,47 \pm 0,31$ %) цих БАР містилося у 1,4 рази менше. Однаково низький вміст органічних кислот було зафіксовано у траві овсецю вічнозеленого та ковили гігантської – $4,26 \pm 0,20$ та $3,71 \pm 0,18$ % відповідно.

Висновки. Одержані результати будуть використані при стандартизації трави ковили гігантської, овсецю вічнозеленого, китнику лучного та сухоребрику лікарського, а також у процесі розробки лікарських засобів на їх основі.

ВПЛИВ ДОПОМІЖНИХ РЕЧОВИН НА ТЕКУЧИСТЬ МАСИ ДЛЯ ТАБЛЕТУВАННЯ, ЩО МІСТИТЬ ГРЕЦЬКОГО ГОРІХА ПЕРЕТИНОК ЕКСТРАКТ СУХИЙ

Михайловська К. І.

Науковий керівник: Васенда М. М.

Тернопільський національний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ

України, Тернопіль, Україна

myhajlovska_kaig@tdmu.edu.ua

Вступ. На сьогоднішній день, частка фітопрепаратів на фармацевтичному ринку зростає. Це пояснюється тим, що лікарські засоби на основі лікарської рослинної сировини володіють вираженим лікувальним ефектом та можливістю тривалого застосування.

В медичній практиці більшість фітопрепаратів запропоновані у вигляді рідкої лікарської форми: настоек, екстрактів рідких та водних витяжок. Рідкі лікарські форми часто є нестабільними (водні витяжки), а спиртові настойки та екстракти рідкі є не придатними для деяких категорій хворих.

Тому актуальним питанням є отримання ефективних, стабільних лікарських форм рослинного походження у таблетованій лікарській формі.